

TF møte 21. april

Saksliste:

Sak 32/2021: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 33/2021: Valg av 2 protokoll underskrivere

Sak 34/2021: Høringsuttalelse til endringer i forskrifter om fiske i Tanavassdraget 2021

Behandling:

Sak 32/2021: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 33/2021: Valg av 2 protokoll underskrivere

Sak 34/2021: Høringsuttalelse til endringer i forskrifter om fiske i Tanavassdraget 2021

- Viser til forslag av 7. april 2021 til endringer i forskrifter om fisket i Tanavassdraget.

Saksfremstilling:

De foregående års endringer av fiskeregler er avtalt ved norsk-finske møter i arbeidsgruppa for forvaltning. Ved møtet 15.-16. februar i år oppnådde man ikke enighet, slik at saken gikk til Statsrådene for videre drøfting. Klima- og Miljødepartementet har nå sendt på høring Forslag til endringer i tre forskrifter om fisket i Tanavassdraget.

På bakgrunn av bestandssituasjonen i 2020 og svært dårlige prognoser for innsig av laks til Tanavassdraget i 2021, foreslår Klima- og miljødepartementet at det ikke åpnes for et ordinært laksefiske i år, hverken på grenseelvstrekningen, på nedre norske del eller i norske sidevassdrag. Det legges opp til at fiske etter sjørørret og andre arter enn laks skal kunne foregå så langt dette er forsvarlig uten at laks beskattes.

Forslaget om å ikke åpne for laksefiske i 2021 er utarbeidet i samarbeid med finske myndigheter, i tråd med artikkel 16 i Tanaavtalen. Hver stat gjør nasjonale vedtak på stans i laksefiske på egne deler av Tanavassdraget. Disse nasjonale vedtakene gir deretter grunnlaget for å nedfelle stansen i laksefisket i en egen protokoll til Tanaavtalen.

Forslagene til mindre endringer har kommet fram gjennom forhandlinger mellom Norge og Finland etter Tanaavtalens artikkel 6. Den norsk-finske arbeidsgruppa for forvaltning forberedte saken, som ble behandlet i et bilateralt møte mellom Norge og Finland. Tanavassdragets fiskeforvaltning har representert de norske lokale fiskerettshaverne i arbeidsgruppa for forvaltning og i det bilaterale møtet.

Fra tellinger og dokumentasjon til handlinger

Finland har siden 2018 overvåket oppgangen av laks med ekkolodd nedstrøms Polmak i norsk del av elva. Sonar er stasjonert på begge breddene av elven. Korte styreanordninger sikrer at fisk ikke svømmer bak sonar. Det er LUKE Naturressursinstituttet Finland, en forsknings- og ekspertorganisasjon som har hatt ansvaret for å administrere og gjennomføre oppgangstellingene.

Norge og Finland har virkemidler om å innføre tiltak i særskilte situasjoner¹. Partene skal med øyeblikkelig virkning begrense eller stanse fisket når vannføringen eller andre særlige forhold, herunder kritisk svikt i oppgangen av laks, tilsier det.

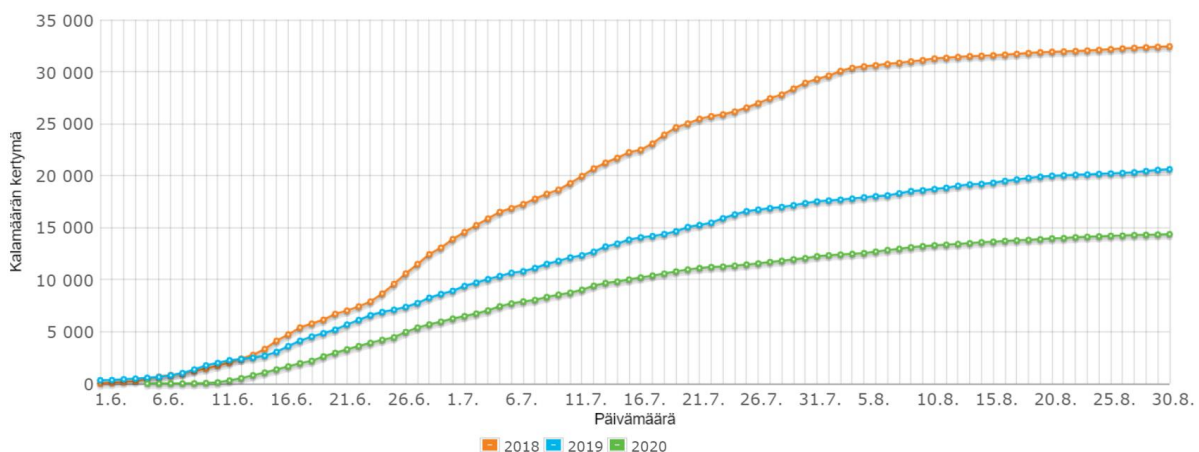
Selv om det Avtalen er en egen bestemmelse om tiltak i særskilte situasjoner, så viser det seg nå i ettertid at «verktøyet» er langt fra tilstrekkelig. Eksempel på treghet;

Mellom 12.-14. august ble det andre møtet i norsk-finske forhandlinger om nye fiskeregler fra 2022 avholdt. Her ble det gitt en kort orientering om foreløpige resultater fra oppgangstellingen ved Polmak. 17. november sendte Naturressursinstituttet ut orientering om utviklingen i oppgangen av laks til Tanavassdraget, sitat; «Ifølge de foreløpige resultatene av lakseoppgangen ved ekkoloddstasjonen i Polmak, er årets oppgang på om lag 15 000 fisk. I 2019 var oppgangen på over 21 000 laks, og i 2018 ble det registrert om lag 32 500 laks som passerte målestasjonen.»

Først i januar – februar i år, erkjennes det i norsk - finske forhandlinger om endringer i fiskereglene, om den alvorlige bestandssituasjonen man er kommet opp i Tanavassdraget.

På forsommeren 2020 anslo LUKE at anslagsvis 1000 til 2000 laks hadde passert sondene, hvorav vi ikke kunne oppdage. Disse er ikke anslått for skriptene nedenfor. Det må tas hensyn til tolkningen av totale mengder og beskrivelser.

Figur fra LUKE Finland.

Selv etter at det til fjorårets telling kan suppleres med mellom 1 000 - 2 000 laks av tidligvandrende laks, er likevel oppgangen halvert i løpet av de tre siste fiskesesongene, fra

¹ Avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget 30.09.2016, Art. 16 Tiltak i særskilte situasjoner

2018 - 2020. Antallet laks som gikk opp i 2018, antas å ha vært på et historisk lavt nivå. Sett i lengre tidsperspektiv, antas det at bestandsnivåene i Tanavassdraget er på et historisk lavt nivå.

Oppgang og beskatning

Fangst (antall)

År	Total - fangst	Fangst ndf. Polmak	Fangst ovf. Polmak
2020	6 800	1 538	5 262
2019	10 000	2 727	7 273
2018	15 600	4 977	10 623

Oppgang og beskatning

År	Periode	Oppgang		Beskatning		Gytfisk Oppg- fangst (antall)
		Oppgang (antall)	Fangst (antall)	Beskatn. andel		
2020	05.06-14.09	14 650	5 262	36 %		9 388
2019	22.05-17.09	21 013	7 273	35 %		13 740
2018	01.06-31.08	32 500	10 623	33 %		21 877

Sammenstillingen av årlig oppgang med fratrekk av årlige fangster, viser hva som er blitt igjen til gyting etter hver fiskesesong. I 2019 var det igjen 13 700 laks til gyting (inkl. russelaks og ørret), og i fjor 9 400 laks (inkl. ørret). Alle lampene burde ha lyst «rødt» i juni 2019, når Luke la ut oppgangstall fra de 3 første ukene pr. 20. juni. Laksefisket burde vært stoppet da, slik at nedfiskingene av laksestammene hadde stanset pr. juni 2019.

Det er bemerkelsesverdig at den særlige negative utviklingen over tid, og prognosene for årets lakseoppgang, er i sterk kontrast til bestandssituasjonen i bl.a. Tornevassdraget, som ligger 7-8 timers biltur fra Tana.

Særlig vedvarende negativ utvikling i Tanas laksebestander over tid, gjør at TFs rolle som lokal forvalter av fiskeressursene blir satt på harde prøver. Formålet til TF fremgår i forvaltningsforskriften², § 2 Formål;

«Bestemmelsen fastslår som overordnet mål at laksebestandene skal bevares, og at forvaltningen av elva må skje på en bærekraftig måte slik at kommende generasjoner skal ha nytte og glede av vassdraget og dets fiskeressurser.»

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) er enig i at laksebestandenes status i vassdraget er i en alvorlig situasjon, at prognosene for innsig av mellomstor og stor laks er dårlige for i år, og at det er behov for å innføre tiltak som aldri før er utprøvd i Tanavassdraget. På de fleste forslag

² Kgl. Res. 4.02.2011 til forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget – oppfølging av Tanautvalgets rapport s. 11

til begrensninger av fisket, er TF enig i. Ved noen konkrete forslag til endring av bestemmelser, vil TF komme med endringsforslag.

2) Forslag til endringer i forskrift 11. mai 2017 nr. 557 om fiske på Tanavassdragets grenseelvtrekning:

Forslag til endringer med direktørens innstilling:

TF vil bemerke at det er avvik i nummeringen i bestemmelsene vedlegg 2 Fiskeregler for Tanavassdraget i Avtalen mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 1.05.2017, og i tilsendte forslag til endringer.

Det virker som om man i tilsendte forslag til endringer av forskrift har hoppet over en bestemmelse. Etter forslaget er § 4 Antall og fordeling av fiskekort for tilreisende fiskere § 5 Fordeling av antall soner til ulike soner etter vedlegget til Avtalen. For at bestemmelsene i tilsendte forslag til endringer av bestemmelser, skal samsvare med bestemmelsene i vedlegg 2 til Avtalen, bør tilsendte forslag til endringer justeres slik at nummeringen av bestemmelsene blir de samme (lik) som i gjeldende Avtale.

§ 2 Fiskekort

Forslag til supplerings av fiskemulighet med småmaskede garn etter andre arter. Etter gjeldende regler har laksebreveieres rett til fiske etter andre arter med småmaskede garn så viser vil til forslagene under §§ 16 og 24.

I stedet for fiskekort for laksefiske, vil både fastboende og tilreisende kunne fiske etter andre arter enn laks og sjørøye i 2021. Forslag til ordlyd i § 2: Den som skal fiske på grenseelvtrekningen skal ha gyldig fiskekort:

- 1) Generelt fiskekort for lokale fiskere gir adgang til å fiske med alle tillatte redskaper i det omfang og med de begrensninger som framgår av denne forskrift. Rett til å kjøpe slikt fiskekort i Norge har fiskerettshavere etter § 4 i lov om fiskeretten i Tanavassdraget 20. Juni 2014 nr. 51 (Tanaloven).

Tilleggsforslag fra TF:

og fiskerettshavere etter § 5 i Tanaloven har også rett til å fiske med småmaskede garn etter andre arter. Generelt fiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.

Begrunnelsen for å åpne for at fastboende lokalbefolkning får fiske med småmaskede garn etter de andre artene, er erfaringen helt fra TFs oppstart i 2011, at laksebreveierne i liten grad fisker etter de andre artene. Nå er det behov for stor innsats, for å få i gang dette fisket.

§ 4 Antall og fordeling av fiskekort for tilreisende fiskere

På norsk side vil TF få ansvar for å administrere denne ordningen. Forslag til ny ordlyd i § 4: Det maksimale antall strandfiskekort per fiskesesong er 8 000 fiskedøgn. I 2021 vil det ikke bli

solgt båtfiskekort. Tanavassdragets Fiskeforvaltning kan gi nærmere regler for anvendelse av strandfiskekortene og merke fiskeområdene, ut over det som følger av denne forskriften.

§ 5 Tillatte fiskeredskaper

For den kommende fiskesesongen vil det ikke være tillatt å fiske med garnredskaper som vanligvis brukes i laksefisket. For å unngå misforståelser, oppheves bestemmelsens første ledd. Tillatte redskaper for fastboende fremkommer da av det som blir nytt første ledd (nåværende annet ledd). For å unngå bifangst av laks foreslås det begrensninger på hvilke kroker som kan benyttes. Nåværende annet ledd blir nytt første ledd, og skal lyde:

2) stang og håndsnøre. Ved bruk av stang og håndsnøre må krokene være uten mothaker eller mothakene må klemmes inn. Sluken kan ha inntil én treblekrok (tregrenet krok) eller tre enkeltkroker.

TF går imot forslaget, da dette legger opp til fang og slipp av gjedder, sjørøret m flere arter. Forslaget om bruk av så små kroker uten mothaker, er i strid med målsetningen om å fange mer av de andre artene. Forslaget her henger ikke sammen med økt tilrettelegging for fiske med småmaskede garn etter andre arter. TF velger ut stangfiskeområdene i grenseelvestrekningen, slik at muligheten for fiske etter laks marginaliseres.

TF bør utarbeide egnede utstyrsbestemmelser for fiske etter de andre artene i vassdraget.

§ 10 Tillatt agn for tilreisende fiskere ved strandfiske

Forslag til ordlyd i § 10: Personer med strandfiskekort jf. § 2 nr. 4 kan fiske med én stang og bruke fluefiskeutstyr inntil klasse 5. Den maksimale fortomtykkelsen er 0,20 mm og den maksimale krokstørrelsen er 10. Bruk av rørfluer er ikke tillatt, og fluene (eller fortommen) skal ikke være vektet. Tanavassdragets fiskeforvaltning kan angi områder hvor tilreisende kan fiske med sluk etter andre arter enn laks og sjørøye.

Forslaget om maksimal krokstørrelse 10 er nesten tilpasset til å fiske etter yngel og annen småfisk, som harr. Krok nr. 10 er lite egnet for fiske etter sjørøret, gjedder m. flere arter. For fiske etter sjørøret og gjedder bør større fluer, samt rørfluer med treblekrok m. mothaker tillates. Krokstørrelse 10 kan også være like så effektiv som større fluer, om ikke enda mer effektiv i visse tilfeller til fangst av laks. Spesielt utover sesongen, og når man observerer at laks ikke tar flua, er det normalt å fiske med små fluer, også ned til størrelse 10.

Bestemmelsen om bruk av lett fiskeutstyr går imot den kunnskapen vi har om vellykket fang og slipp (at fisken overlever utsettelsen) og vil også gjøre det vanskelig å følge eksisterende råd for fang og slipp, som i dette tilfellet vil gjelde ved bifangst av laks og sjørøye. Rådene om god praksis av fang og slipp sier blant annet at man skal få fisken raskt til land og unngå å kjøre fisken lenge. Tiden det tar for å få inn fisken, vil være helt avhengig av hvor kraftig utstyr som brukes. Det anbefales derfor å benytte seg av så kraftig fiskeutstyr som mulig for å minimere skader på fisken under fangst.

For å unngå fangst av laks vil utpeking av egnete områder/ikke egnete områder være mer effektivt enn begrensninger i hvor kraftig fiskeutstyr som kan nyttes, og om laksen skulle komme til å bite på kroken må man være best mulig rustet for vellykket fang og slipp. Det finnes også gjedde på over 5 kg i vassdraget, og da vil ikke klasse 5 og fortom på 0,20 mm holde. I fiske etter gjedde med flue er klassene 7-9 populære valg, og bruk av kraftig fortom er en selvfølge for at den ikke kuttet på tennene til gjedda (her er det også vanlig å bruke fortom av stål).

Derfor mener TF at bestemmelsen om bruk av flueutstyr inntil klasse 5 og om maksimal tykkelse på fortom ikke tas med i bestemmelsen, eller i det minste justeres opp til klasse 8 for fiskeutstyr. Om en bestemmelse om fortomtykkelse skal bli med må det presiseres om det gjelder på den tykkeste eller tynneste delen av fortommen (som f.eks. ved bruk av en tapert fortom).

TF bør få oppgaven å utarbeide egnede utstyrsbestemmelser for fiske etter de andre artene i vassdraget.

§ 24 Garnredskaper for fiske etter andre fiskearter enn laks, sjørret og sjørøye

Her foreslås mindre endringer for å åpne for fangst av sjørret. Forslag til ny paragrafoverskrift: Garnredskaper for fiske etter andre fiskearter enn laks og sjørøye Første ledd skal lyde: Settegarn til fangst av andre fiskearter enn laks og sjørøye kan være et inntil 2 meter dypt bunn garn som består av garn med én line, uten pose, laget av monofilamenttråd av inntil 0,20 mm tykkelse.

Bestemmelsen om garndybder på inntil 2 m dyp henger igjen «fra forbudstiden». Garn m 2 m dybde er mindre egnet i flomtiden og i andre perioder med høyere vannstand enn normalt. Garn på 3 og 4 m dybde fisker bedre etter de andre artene enn garn på inntil 2 m dybde. Jo lavere dybde det er på ganene (1,5 – 2 m), jo lettere har større fisk til å ta opp undertegna, å slå poser i garna.

§ 29 Fangstopp-gave

Det foreslås å ta inn en tilleggsbestemmelse om fangstrapportering for andre arter enn laks. Dette er særlig viktig i arbeidet med å kartlegge utbredelsen av andre arter i vassdraget, og i arbeidet med å få ned predatorbestander.

I tillegg justeres femte ledd slik at det gjelder for kommende sesong. Femte ledd skal lyde: Fiskere med stangfiskekort og generelt fiskekort for lokale fiskere skal for fiskesesongen 2021 levere fangstopp-gave innen 1. september.

TF foreslår 15. september som innleveringsfrist, pga. at fisket avsluttes 31. august.

Videre foreslår TF at følgende setning strykes; «*Disse fiskerne skal i tillegg levere elektronisk fangstopp-gave eller rapport på papir innen 6. juli for fiske utført før uke 27.*»

TFs begrunnelse for å stryke setningen, er at hittil har bestemmelsen kun ført til helt unødvendige ekstrakostnader for TF. Materialet kan likevel ikke bearbeides av TF eller annen

forvaltning i fellesferien. Innleverte fangstoppgaver bearbeides ikke før etter at fiskesesongen er avsluttet.

3) Forslag til endringer i forskrift 11. mai 2017 nr. 558 om fiske i Tanavassdragets nedre norske del

Forslag til endringer med direktørens innstilling:

§ 2 Fiskekort

1) de fiskeberettigete etter § 4 i lov 20. juni 2014 nr. 51 om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven) kan kjøpe sesongkort som gjelder for alle lovlige redskaper.

Tilleggsforslag fra TF:

og fiskerettshavere etter § 5 i Tanaloven har også rett til å fiske med småmaskede garn etter andre arter. Generelt fiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.

Begrunnelsen for å åpne for at fastboende lokalbefolkning får fiske med småmaskede garn etter de andre artene, er erfaringen helt fra TFs oppstart i 2011, er at laksebreveierne i liten grad fisker etter de andre artene. Nå er det behov for stor innsats, for å få i gang dette fisket.

§ 4 Tillatte fiskeredskaper

Her foreslås tilsvarende endringer som for grensevassdragsforskriften, ved at første ledd oppheves, og listen av redskaper for fiske etter andre arter presiseres.

Ved bruk av stang og håndsnøre må krokene være uten mothaker eller mothakene må klemmes inn. Sluken kan ha inntil én treblekrok (tregrenet krok) eller tre enkeltkroker

2) stang og håndsnøre. Ved bruk av stang og håndsnøre må krokene være uten mothaker eller mothakene må klemmes inn. Sluken kan ha inntil én treblekrok (tregrenet krok) eller tre enkeltkroker.

TF går imot forslaget, da dette legger opp til fangst og slipp av gjedder, sjøørret m flere arter. Forslaget om kroker uten mothaker, er i strid med målsetningen om å fange mere av de andre artene. Forslaget her henger ikke sammen med økt tilrettelegging for fiske med småmaskede garn etter andre arter. TF velger ut stangfiskeområdene i nedre norsk del, slik at muligheten for fiske etter laks marginaliseres.

TF bør utarbeide egnede utstyrsbestemmelser for fiske etter de andre artene i vassdraget.

§ 22 Garnredskaper for fiske etter andre fiskearter enn laks, sjøørret og sjørøye

Her foreslås mindre endringer for å åpne for fangst av sjøørret. Forslag til ny paragrafoverskrift: Garnredskaper for fiske etter andre fiskearter enn laks og sjørøye Første ledd skal lyde: Settegarn til fangst av andre fiskearter enn laks og sjørøye kan være et inntil 2 meter dypt

bunn garn som består av garn med én line, uten pose, laget av monofilamenttråd av inntil 0,20 mm tykkelse.

Bestemmelsen om garndybder på inntil 2 m dyp henger igjen «fra forbudstiden». Garn m 2 m dybde er mindre egnet i flomtiden og i andre perioder med høyere vannstand enn normalt. Garn på 3 og 4 m dybde fisker bedre etter de andre artene enn garn på inntil 2 m dybde. Jo lavere dybde det er på ganene (1,5 – 2 m), jo lettere har større fisk til å ta opp undertegna, å slå poser i garna.

§ 27 Fangstoppgave

Det foreslås å ta inn en tilleggsbestemmelse om fangstrapportering for andre arter enn laks. Dette er særlig viktig i arbeidet med å kartlegge utbredelsen av andre arter i vassdraget, og i arbeidet med å få ned predatorbestander.

Sjette ledd skal lyde: Fiskere med stangfiskekort og generelt fiskekort for lokale fiskere skal for fiskesesongen 2021 levere fangstoppgave innen 1. september.

TF foreslår 15. september som innleveringsfrist, pga. at fisket avsluttes 31. august.

Videre foreslår TF at følgende setning strykes; «*Disse fiskerne skal i tillegg levere elektronisk fangstoppgave eller rapport på papir innen 6. juli for fiske utført før uke 27.*»

TFs begrunnelse for å stryke setningen, er at hittil har bestemmelsen kun ført til helt unødvendige ekstrakostnader for TF. Materialet kan likevel ikke bearbeides av TF eller annen forvaltning i fellesferien. Innleverte fangstoppgaver bearbeides ikke før etter at fiskesesongen er avsluttet.

4) Forslag til endringer i forskrift 11. mai 2017 nr. 559 om fiske om fiske i norske sidevassdrag til Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka

Forslag til endringer med direktørens innstilling:

§ 2 Fiskekort

1) de fiskeberettigete etter § 4 i lov 20. juni 2014 nr. 51 om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven) kan kjøpe sesongkort som gjelder for alle lovlige redskaper.

Tilleggsforslag fra TF:

og fiskerettshavere etter § 5 i Tanaloven har også rett til å fiske med småmaskede garn etter andre arter. Generelt fiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.

Begrunnelsen for å åpne for at fastboende lokalbefolkning får fiske med småmaskede garn etter de andre artene, er erfaringen helt fra TFs oppstart i 2011, er at laksebreveierne i liten grad fisker etter de andre artene. Nå er det behov for stor innsats, for å få i gang dette fisket.

Ny paragrafoverskrift: § 11 Fisketider for andre arter enn laks og sjørøye

Nåværende første ledd oppheves. Nytt første ledd: 17 Fiske med bunnsatte settegarn etter andre arter enn laks og sjørøye er tillatt fra isgangen til 10. juni.

TF foreslår fisketid til 15. juni, slik at fisketidene blir like i de ulike delene av vassdraget.

§ 23 Fangstopp-gave

Det foreslås å ta inn en tilleggsbestemmelse om fangstrapportering for andre arter enn laks. Dette er særlig viktig i arbeidet med å kartlegge utbredelsen av andre arter i vassdraget, og i arbeidet med å få ned predatorbestander.

Fjerde ledd skal lyde: Fiskere med stangfiskekort og generelt fiskekort for lokale fiskere skal for fiskesesongen 2021 levere fangstopp-gave innen 1. september.

TF foreslår 15. september som innleveringsfrist, pga. at fisket avsluttes 31. august.

Videre foreslår TF at følgende setning strykes; «*Disse fiskerne skal i tillegg levere elektronisk fangstopp-gave eller rapport på papir innen 6. juli for fiske utført før uke 27.*»

TFs begrunnelse for å stryke setningen, er at hittil har bestemmelsen kun ført til helt unødvendige ekstrakostnader for TF. Materialet kan likevel ikke bearbeides av TF eller annen forvaltning i fellesferien. Innleverte fangstopp-gaver bearbeides ikke før etter at fiskesesongen er avsluttet.